

פרשת אחרי מות - קדושים

י"ב אייר תשפ"ה

שנה ז' | גליון מס' 269

בפיקוח
רבנים ומחנכים
שליט"א

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו 'בני בינה'
טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

דרך עמדות נדרים פלוס: 'בני בינה' -
ארגון בני בינה לילדי בני התורה
או בטל' 055-6705847

בינו נא זאת

"בכל פעם שהיה מצליח על אחד מארבעת סוסיו האבירים, היה הסוס המכה מקפץ מרב כאב"

בזריזות אפיקית שחרר האפר את שני סוסיו מעגלתו, רתם אותם למרכבתו של האציל, תחת ארבעת הסוסים האבירים, הדחיר אותם אחת ושניים, ובהרף עין משך צמד הסוסים את הכרכרה התקועה, והוציאה חיש מהר מן הבצה.

הפלא הפול הרעיש את האציל ופמליתו, "הכיצד זה הצליחו שני סוסים כחושים, את אשר לא צלחו ארבעת סוסיו האבירים?" תהה האציל באזני העגלון הפכפכי.

"אסביר לך את ההבדל בין הסוסים שלי לשלך", השיב לו האפר.

הסוסים שלי הם שני אחים, שגדלו יחד מאז היותם סח'ים קטנים, אכלו מאביו אחד וכלו יחד את מי חיהם, הם קשורים זה לזה באהבה ואחדות, וכאשר אני מכה את אחד הסוסים, השני מרגיש כאילו אני מכה גם אותו, והוא חש מיד לעזרתו של אחיו, וכך הם מצליחים בכוחות משתפים לחלף את הכרכרה מבין טובעני.

לעצמא זאת, לך יש אמנם ארבעה סוסים אבירים וחזקים, אבל כל סוס אין לו קשר או חבה אל הסוס השני, וכאשר הרב מכה את אחד הסוסים, עומדים כל יתר שלשת הסוסים בחסר מעש, מביטים מן הצד בפנשה, ואינם משים כתר לסיע לאחיהם המכה. יוצא אפוא שרק סוס אחד מנסה בכל פעם למשוך את הכרכרה, ולכן אין בכוחם של סוסיו האבירים לחלף עגלה טובעת מתוך בצה עמקה.

זהו ההבדל שראה אותו החכם בין צבא נפולאון הצרפתי לצבאו של הצאר הרוסי, ובחכמתו הרבה חזה את נצחון הצד הרוסי שהיה צבא אחיד שכל אחד מחיליו התמסר ודאג לחברו, לעצמא צבאו של נפולאון, למרות שהיה גדול פי כמה מצבא רוסיה, אבל מרב היה מעמים שונים, שאף אחד מהם לא דאג לגורלו של חברו.

"תודה רבה על הנקסט האורחים", פנה אלינו היהודי נשוא הפנים שישב בספסל המקביל, והוסיף: "בעוד שתי תחנות אני יורד", ואלו אני" פנה אחד בספסל השני, "אני יורד כבר בתחנה הקרובה, אתם יכולים בינתיים להתרווח בספסל שלי".

"לא שמנו לב, גם אנחנו צריכים לרדת בתחנה הבאה", השיב לו אבא, כשהוא מפטיר לעברנו: הם סופרים תחנות ושונות עד שצרינו לעזר שלהם. גם אנו נמצאים גם נמצאים של ספירה לקראת היעד הנקסף; נמצאים אנו נמצאים של ימים קדושים, ימי ספירת העומר, ימי הנכה להיות ראויים לקבלת התורה, אה מאידך גיסא - ימים אלו מפסח ועד עצרת" הם ימי אבילות על שנים עשר אלף וזוהי תלמיד רבי עקיבא, שכל אחד מהם מעמד היה להיות "מוסר התורה" לדורות הבאים, וכשנפטר מן העולם - היתה זו טרגדיה ואסון שאי אפשר כלל לתאר, "היה העולם שומם".

כל כך למה? מפני שלא נהגו כבוד זה בזה.

"תוכל לשבת פה!" אמר נער צעיר שתמרילו תפס מושב שלם במשך כל הנסיעה, וקצת, בנראה לאחר ששמע את הדברים, מצא מקום לתמרילו על ברקיו, והציע את המקום הפנוי לידו לאבן שונות לעמוד.

"אני מודה לך מאד, בתחנה הקרובה אני יורד!"

מנהגי האבילות שתקנו לנו חז"ל נועדו להזכיר לנו, לחשב כל אחד על צרכיו ומחסורו של האולת ולנהוג בו כבוד כפי שהיינו רוצים שיתקחו אליהם, לא להינח רוצים להשאר בתחנה, וכן שמחנו שהיה בידינו לתת מקום ישיבה לאחרים. לא לחשב רק על עצמנו.

"ואהבת לרעך כמוך, אני ה'", מדוע צריך לאהב כל יהודי? התשובה היא: "אני ה'", האדון של כלם, כי עם ישראל כלו עבדיו של הקדוש ברוך הוא, ורק בכוחות משתפים נוכל לקום את רצון השם בשלמות.

זכור תמיד: אם קלע לסביבתכם יהודי שזקוק לעזרה - בין עזרה גשמית, ועל אחת כמה וכמה סיוע ועזרה רוחנית - נרגיש נחוש שאתם נכבדים ומחוסרים של אותו יהודי, ונתאמץ בכל יתלנו לסיע בידו, כביכול אנחנו עצמנו זקוקים לעזרה זו, כך נהיה ראויים ומוכנים לקבלת התורה "כאיש אחד בלב אחד".

שצבע עורו היה צח כשלג, לצדו רתמו את הסוס הערבי השחר, אחרי את הסוס האנגלי המנומר, ולבסוף את הסוס הפסקוטי שצבעו היה חום אדמדם.

מסע הציד התנהל כמתוכנן, הסוסים היו מהירים ונמרצים, והכל התנהל למישור.

באחד הימים בשיאו של מסע הציד בתוככי היער העבות, ראו האציל ופמליתו אילה הדוית מראה וארפת רגלים מולדת בקלילות בין ההרים שסביבות היער.

תמד לו האציל את האילה הדוית המראה, והורה לרוב הכרכרה לזרוק בעקבותיה, ומרב חפזו לא שם לב הרב לבצה העומדת בפניו, וכך הוביל הוא את מרכבת האצלה הישר לתוככי הבצה הגדולה והסובענית שהיתה למרגלות ההר.

הסוסים החלו לשקע בבוץ הסמיך והטובעני, ועל אף שהרוב המימיו הפציר בהם ודרבן אותם כמנהגו תמיד, לא הצליחו הסוסים לחלף את הכרכרה מתוך הבצה העמקה.

בקש הרוב מהאציל ופמליתו לרדת מן המרכבה, כדי להקל קמקא מן המשא הכבד, אולם גם לאחר שהצליחו לצאת בזריזות בלא לטבוע בבוץ הטובעני, לא עלתה בידו של הרוב להדחיר את הכרכרה ולהוציאה מתוך הבץ.

מחסר ברה, הרים הרוב את השוט שבידו והחל להצליף בפסוים האבירים בכל כוחו, אולם בכל פעם שהיה מצליח על אחד מארבעת סוסיו האבירים, היה הסוס המכה מקפץ מרב כאב, מנסה למשוך בכוחות עצמו את

הכרכרה.

אך עוד ועוד משפחות עולות לאוטובוס, אנשים נשים וטף, וכלם שמחים להצטרף ולוותר על הנוחות האישית שלהם, ובסופו של דבר רק מעט אנשים נשארו לעמד במהלך הנסיעה.

"ישר כח על הנקסט האורחים", הפטיר לעמנו יהודי נשוא פנים, שהתישב בכדיה בספסל הסמוך.

"נזכרתי פתע בספור מענין ומאלף", פתח אבא לעבר המצטרפים יחד עמו בספסל, בעוד האוטובוס עוצר בתחנה נוספת ומתמלא בנוסעים נוספים.

היה זה לפני מעט יותר ממאתיים שנה, כאשר הקיסר הצרפתי נפולאון פתח במלחמתו המפרסמת נגד הצאר הרוסי, וכל מדינות העולם בטוחות היו כי צבאו העצום והבלתי מנצח של נפולאון יביס במהרה ובקלות את הצבא האדום הרוסי.

אך היה חכם אחד שנבא דוקא את נצחון של הצבא האדום על פני הצבא הצרפתי, למרות שהצבא הרוסי היה קטן בהרבה מהצבא הצרפתי. וכפי שצפה אותו החכם, בסופו של דבר כך אכן היה, לאחר סדרת קרבות ומלחמות הצליח הצבא הרוסי להביס ולהרץ את הצבא הצרפתי העצום.

כאשר נשאל אותו החכם לאחר הנצחון המפתיע של הצבא הרוסי, כיצד זה ידע לנבא את העתיד, שבר החכם את אונותיהם של מאזיניו במשך נוקב:

מעשה האציל עשיר, בעל אחוזת רחבות ידים ונערות עד ונקסים רבים, את זמנו הונו ומרצו השקיע האציל ברכישת סוסים אצילים ומשפחים, מזגים שונים ומיוחדים, שהובאו במיוחד מקדויות מרחקות.

עם בא האביב והפשיטת השלגים, הודיע האציל למשרתיו כי ברוצנו לצאת יחד עם פמליתו למסע ציד ארץ, ועל כן מבקש הוא שירקמו למרכבתו ההדויה את ארבעת הסוסים האבירים והחזקים ביותר שצארו.

לאחר ברה קפדנית, רתמו המשרתים ארבעה סוסים אבירים וחזקים למרכבתו של האציל: בראש ובראשונה רתמו את הסוס המפרי החזק והמהיר, אותו רכש האציל בדרמים מרבים, מטבעות.

מוצאי שבת קדש, שעת לילה מאחרת, ואנו מוצאים את עצמנו ממתנים זמן רב לאוטובוס שבושש מלבוא.

לאחר המתנה ממשכת ומוקטת נצפה חרטומו של אוטובוס בעקול הרחוב, אך להרדתנו - חלף הוא על פנינו מבלי לעצור, כשהנהג מסמן בידו תנועה בלתי ברורה.

לאחר דקות ארוכות שוב נצפה אוטובוס באפק, אשר התקדם לכיוונינו ונעצר באטיות סמוך לתחנה.

האוטובוס היה כבר מלא במשפחות ונוסעות ועליות אשר עלו בתחנות שלפנינו, ועל כן נאלצנו להרחיק עד חלקו האחורי של האוטובוס.

התרוננו בספסלים הריקים האחרונים שעוד נותרו בו. "הודו לה' כי טוב", הפטירה אבא, "חששתי שמא נאלץ לחפש מקום לינה כאן בעיר".

האוטובוס ממשיך במסלול נסיעתו, וזמזום המנוע נבלע בחשכת הלילה.

אך כשהתקרבו לתחנה הבאה, אי אפשר היה לפסס את המנהיג של משפחות רבות טעויות עגלות ומזדויות, מנופפות בתנועות נואשות לעבר נהג האוטובוס.

"אין מקומות ישיבה", נשמע הקול אי שם מבין המושבים, כמרמז לנהג שיתעלם מהעומדים בתחנה וימשיך הלאה בנסיעתו.

"איהן אכזרית", הפטיר אבא, "הרי אם הוא עצמו היה ממתין בתחנה, בטח היה מתחנן שיעצרו לו".

"בואו נצטרפו יחד", פנה אבא אל יעקב: "חיהאל יוסי, והכריז בקול: 'יש כאן מקומות פנויים!'".

עברנו יחדיו כלנו להצטרף בספסל עם אבא, ותוך כדי כך פתח הנהג את שני דלתות האוטובוס לרוחיה.

"מי קמקא ישראל", הפטיר אבא בחיך רחב, "פלאי פלאים". בהתחלה היה נראה שהאוטובוס עמוס, ואין כלל מקום ישיבה פנוי.

אך עוד ועוד משפחות עולות לאוטובוס, אנשים נשים וטף, וכלם שמחים להצטרף ולוותר על הנוחות האישית שלהם, ובסופו של דבר רק מעט אנשים נשארו לעמד במהלך הנסיעה.

"ישר כח על הנקסט האורחים", הפטיר לעמנו יהודי נשוא פנים, שהתישב בכדיה בספסל הסמוך.

"נזכרתי פתע בספור מענין ומאלף", פתח אבא לעבר המצטרפים יחד עמו בספסל, בעוד האוטובוס עוצר בתחנה נוספת ומתמלא בנוסעים נוספים.

היה זה לפני מעט יותר ממאתיים שנה, כאשר הקיסר הצרפתי נפולאון פתח במלחמתו המפרסמת נגד הצאר הרוסי, וכל מדינות העולם בטוחות היו כי צבאו העצום והבלתי מנצח של נפולאון יביס במהרה ובקלות את הצבא האדום הרוסי.

אך היה חכם אחד שנבא דוקא את נצחון של הצבא האדום על פני הצבא הצרפתי, למרות שהצבא הרוסי היה קטן בהרבה מהצבא הצרפתי. וכפי שצפה אותו החכם, בסופו של דבר כך אכן היה, לאחר סדרת קרבות ומלחמות הצליח הצבא הרוסי להביס ולהרץ את הצבא הצרפתי העצום.

כאשר נשאל אותו החכם לאחר הנצחון המפתיע של הצבא הרוסי, כיצד זה ידע לנבא את העתיד, שבר החכם את אונותיהם של מאזיניו במשך נוקב:

מעשה האציל עשיר, בעל אחוזת רחבות ידים ונערות עד ונקסים רבים, את זמנו הונו ומרצו השקיע האציל ברכישת סוסים אצילים ומשפחים, מזגים שונים ומיוחדים, שהובאו במיוחד מקדויות מרחקות.

עם בא האביב והפשיטת השלגים, הודיע האציל למשרתיו כי ברוצנו לצאת יחד עם פמליתו למסע ציד ארץ, ועל כן מבקש הוא שירקמו למרכבתו ההדויה את ארבעת הסוסים האבירים והחזקים ביותר שצארו.

לאחר ברה קפדנית, רתמו המשרתים ארבעה סוסים אבירים וחזקים למרכבתו של האציל: בראש ובראשונה רתמו את הסוס המפרי החזק והמהיר, אותו רכש האציל בדרמים מרבים, מטבעות.

אשרי העם הם לומדיך

כשהרבה נכנס לפתח, הוא עוד הסיפק! לשמע את הדי ההתנצחויות הלוהטות, בצד או נגד, 'כן לנסע' 'מאן לנסע', 'בדאי שלא!' 'זה לא לל"ג בעומר' ועוד כהנה וכהנה טעוניהם. הוא הבין מיד שהנושא שעלה על הפרק היה האם ראוי ונכון לנסע למרון ולהשתתף בהוללה המונית המתקיימת שם. דודי שבא מבית חסידי ספר על התכנית שלו לנסע, ויכל הנראה הלהיב את הילדים ועורר סערה בפתח.

כששקטו הרוחות החליט הרבה שעליו לעשות מעט סדר בדבר: "ילדים חביבים ויקרים" הוא פתח, "אין ספק שמקום ציינו של התנא הא-לקי רבי שמעון בר יוחאי הוא מקום קדוש ומיוחד עד מאד, ומסגל הוא שתתקבל שם התפלות. וכידוע עד כמה טרחו גאונים עולם מדורות עברו לעלות על ציון קדשו במרון. אולי עוד ארחיב לכם בהזדמנות, בלי דר, על כך. כעת בראוני להביא לכם מה שקבלתי מרבותינו גדולי ישראל וזרונם לברכה, בקשר לנסיעה ביום ל"ג בעומר, מה שהורו לבני הישיבות. חשוב שלא תסחפו אחרי כל מה שמדברים וכותבים. יש לנו מסורת ברורה גם בענין זה.

ראשי הישיבות והמשגיחים, גדולי התורה והיחזקא זצ"ל מאז ומקדם עוררו כי מקומם של עמלי התורה אינו בעליה המונית למרון בל"ג בעומר, ואדרבה, אמרו, חובה גדולה וקדושה להתעצם ולהוסיף שקידה בעמלה של תורה ביום זה, ובחלק מרציפות ימי ההכנה לקראת זמן ממן תורתנו.

"בעבר, מי היה נוסע?"

נתיקן בני ישיבת פפר חסידים העידו כי באחת השנים מסר מרן הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל שיחה מיוחדת בפני בני ישיבתו, בדבריו הוא עמד על מצב החנינות שנוצרה באותם ימים במקום הציון ביום ההוללה. ואמר: "עוד מעט גיע ל"ג בעומר ומכניס הרבה אנשים לנסע למרון להשתתף על קברו של רבי שמעון בר יוחאי. בעבר מי היה נוסע? - גדולי תלמידי חכמים, גדולי הצדיקים, גדולי החסידים, הם היו נוסעים שם להתפלל. ובהיום התאחדו כל המפלגות ונוסעים בצותא למרון, אנשים ונשים, בחורים ובתולות, זקנים וצעירים, כלם יחד הולכים ובאים לשם, וכרגיל עושים גם יקידות... הולכים לשם עשרות אלפים מהם ומהמונים... לפי המדבר ששם קבר רשב"י, יש לנו להרגיש ולהשתתף בצערו של רשב"י. יש לנו מנסיעה זאת אליו... ובקשר שבני הישיבה לא יסעו כלל למרון בל"ג בעומר.

"החזון איש ודאי היה מהדר במצוות"

גם מרן הגרא"מ ש"ך זצ"ל בשיחה שנשא בפני בני הישיבה דפוניבו באר תשל"ז, אמר: "הנה לך לי לקמא החזון איש היה מהדר במצוות, ואילו היה מאן גדולה בזמנו לנסע בל"ג בעומר למרון, היה החזון איש זצ"ל נוסע לרשב"י, גם הוא היה רוצה כזו זכות. והנה אף על פי שהיה מדקדק במצוות, לא נהג במאן זו ולא ראינו שנסע למרון בל"ג בעומר, דוקא בזה 'הקל', האם מבנינו אמה למה? מפני שאנו עמי הארץ! איננו יודעים איך להעריף. הזכות לבני הישיבה היא לשבת וללמד, ואיננו מעריכים קראוי את התורה."

בשיחה אחרת עורר רבנו הגדול זצ"ל אודות החלפת עקר בפסל והזנחת עסק התורה ועמלה: "אנו מחליפים את העקר והטפל. הולכים לבקש ברכה, וכי זה הוא העקר שעושה? כשולומדים - מתעלים! חושבים שנסיעה למרון בכל הזדמנות על קבר רשב"י תועיל, והרי לשבת יום אחד וללמד - חשוב יותר. על כל דבר קטן נוסעים לעמקה או למרון להתפלל, ולא מבנים שישו עם הארצות! וכי כך בני תורה יוכלו לדעת ללמד? האם כך עשה רבי עקיבא איגר ובעל 'הקצות החשוב'?"

נסיעה למרון בעצמו של הזמן, הוסיף מרן זצ"ל, הנה 'נגד דעת התורה', כי גם אם יש ענין להתפלל על קברי צדיקים, אין זה הזמן המתאים מחמת הפסקת הלמוד באמצע הזמן ומצב הקניעות בזמנו.

"ודאי אסור לנסע באמצע הזמן"

ופעם באשר מרן המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל ליינשטין זצ"ל שמע שמועה אודות בחורים שתכננו לנסע למרון ביום ז' באדר בו מתקבצים רבים על ציינו של רשב"י, נשא דברים בהיכלה של ישיבת פוניבז', ואמר: "כאשר נבדק מעט את דרכיו, נראה בעליל איך כל בקשתו ושיאפנתו הם רק בדברים הנראים גדולים וכבירים, ואינו מבקשים האמת בפעולות רגילות שבהם עקר ההצלחה. הנה שמעתי שיש מבני הישיבה שבדעתם לנסע למרון לקבר רשב"י ליום ז' אדר, כי סבורים המה שיוצאו להצלחה וברכה בעלותם למרון, ואף שבנסיעתם זו הרי יבטלו כמה ימים מלמוד התורה ותפלה ביישיבה, מכל מקום ענין הנסיעה למרון נראה שעדיף בעיניהם על כמה ימים של תורה - ובאמת שלא רק זמן הנסיעה לבד יתבטלו מתורה, אלא אף אחר כך הרי ודאי יהיו צריכים מעט... ובהספק לך היא שאיפתם בדברים הרעשים ומבירים ונסיעה למרון נראה בעינינו כאלו קדאית היא, [ודאי שהנסיעה למרון דבר טוב היא, אף שאני בעצמי לא הייתי אף פעם שם, כי סבורני שאין זה קדאי לבטל עבוד זה זמן רב, ולו היה סמוך לפה, גם הייתי נוסע. ומלבד זאת יש לחשוש מגוף הנסיעה למרון כי שמעתי שהיום בזמנינו מתאספים שם אנשים שאינם הגונים, ואם כן פאשר הדבר יבדק במאוננים יראה שודאי אסור לנסע עכשו באמצע הזמן. 'חכם נרא וסר מרע', החכם על אף חכמתו המרובה, רוא וחושש שפא ינשל ביער ואלו אנו איננו חוששים כלל, נוסעים אנו למקומות שיתכן להפשל שם בדברים האסורים, ואלו בפעולות השכיחות של למוד תורה ותפלה אנו מווללים בהם ולא מחשיכים אותם כלל."

זה מה שלמדנו אותנו רבותנו זצ"ל. סיים הרבה.

"אז שלא אסע?" שאל דודי, כשהוא מתנועע בלהט ופאותיו המסלסלות נעות עמו.

"כמובן, שכל ילד יעשה כפי שאבא שלו יחליט!"

"האמת היא" הודה דודי בבשנות, "שגם אבא שלי אמר שהוא לא בטוח שפדאי שפאע בל"ג בעומר."

ברכת מזל טוב לבחור חבר מצוה היקר והחביב

שלמה בן הרה"ג ר' ישראל שריג שליט"א

לרגל הכנסת לעול תורה ומצוות

יהי רצון שיעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויגדל לתפארת בית ישראל

העלית לתורה בשבת זו בביהמ"ד 'חניכי פוניבז' רח"ש מודיעין עילית | תחילת התפלה בשעה 7:30

פרפראות וחידישים
בפרשת השבוע
לשולחן השבת

דברי
פינה

"לא תקם ולא תטר את בני עמך" (וי טז).

מקרא מלא דבר הכתיב באסור הנקימה והנטייה, מעתה, יש להבין מהו שאמרו בגמרא (יבמא כב) "כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר אינו תלמיד חכם". ומשמע שראוי לו לתלמיד חכם לנקם ולנוטר. והדבר טעון באור.

וכתב הגאון רבי צבי הירש חיות בהגהותיו למסכת שבת (סא) ששמע לפרש [וכך מובא מהגר"א] בהקדם הגמרא שם: "אם תלמיד חכם נוקם ונוטר כנחש חגרוהו על מתנגד" [כלומר, הדבק בו]. הגמרא כאן הוסיפה דגמא לנקימה ונטייה - כנחש. ויש לבאר ענין זה על דרך שאמרו חז"ל (תענית ח. ערכין טו) ששואלים את הנחש - מה הנאה יש לו בבנייתו לאדם, אחרי שהתקלל 'עפר לחמו', אם כן אינו מוצא כל הנאה וטעם מיוחד בהפשת אדם. דגמא זו שראינו בנחש, כך גם התלמיד חכם צריך להתנהג במדה זו של נקימה ונטייה, שאינו מוצא בה כל טעם לצרוך ולהנצת עצמו, וכל מעשיו הם רק לכבוד התורה.

"ואהבת לרעך כמוך" (שס).

במסכת שבת (סא) הביאה הגמרא מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גידיני על מנת שתלמדני כל התורה כלה. כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבין שפדון. בא לפני הלל, גידיני, אמר לו: דעלך סני, לחברך לא תעביד. זו היא כל התורה כלה, ואידך פרושה גמור. זיל גמור.

שא המהרש"א (שס) מדוע אמר הלל לגוי בלשון שלילה - דעלך סאני וכו', שמה ששואני עליו לא יעשה לחברו, ולא אמר לו כמו שאמרו בתורה הקדושה: "ואהבת לרעך כמוך" וראה שם מה שכתב בזה.

הגאון בעל השואל ומשיב (הספד דברי שאל ע"ת מהדור"ת פ"ר תרימה) כתב בזה ענין נפלא ששמע "שם חברת חסידי קוצקין [-קאצקן]. ומטי בה משמה דהרב הגאון ר' יצחק מאיר נ"י [-בעל החידושי הרי"ם]", שאמר שזה שבא להתגיד בעודו נכרי לא יוכל להשיג מעלת האהבה של 'ואהבת לרעך כמוך' על דרך החיוב, רק על דרך השלילה - מה דעלך סני לחברך לא תעביד. וזה אמר לו הלל, שזה יסוד התורה, וכשיתגיד, ויהיה יהודי, אזי יבין את הכונה האמתית, כי הרגשה זו של אהבה רק יהודי יכול להבין ולהרגיש. וכתב על כך "ודברי פי חכם חן".

והוסיף בזה הגאון ה'שואל ומשיב' וכתב, שנהנה אהבת הגוים אינה כאהבת ישראל זה לזה, שבש"ישראל זה צריך לזה וזה צריך לזה, על דרך משל 'כל פי עשרה שכינתא שרא' [שהשכינה שלורה במבנין של עשרה יהודים] וכן צריך שלשה לזמון בברכת הפיון, וכן הוא רב מצות התורה שצריך איש לעשרה, אם כן, זה צריך לאהבת זה, וזה לזה, וזהו שאמר הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך' שזה צריך לאהבת חברו וכן להפך.

(שס).

במסכת בבא קמא (נא) דרשו מהפסוק 'ואהבת לרעך כמוך' - ברר לו מיתה יפה. שגם אדם שהתחייב במיתת בית דין, מטל עליהם להמיתו בדרך כבוד. כתב בקצב שעורים (וכא באורים ב"ק אות לו) שפאמן ראיה שגם רשע בכלל ירעה. הוא.

ויש להקשות שהנה הרמב"ם (דעות פ"ו ה"ג) פסק: מצוה על כל אדם לאהב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר 'ואהבת לרעך כמוך', וכתב בהגהות מימוני (שס) ודוקא שהוא 'רעה' בתורה ובמצוות, אבל אדם רשע שאינו מקבל תוכחה מצוה לשונותו, שנאמר 'יראת ה' - שגאת רע', ואומר 'הלא משנאך ה' אשנא' וגו'. (פמבאר בפסחים קיג) והביאו המג"א ס"ק קנו ע"ש, ו"ע" שו"ת בית שיערים 'אורח סי' סט) [בה].

והר"ף בספר 'הערוך' [למרון הגריש"א זצ"ל] (פסחים עה) שהלא דין הוא שאדם שביט דין ממיתים אותו, מטל עליו ההתודות לפני כן, כמציא אדם כן שבדאי עשה תשובה, וממילא צריכים לברר לו מיתה יפה, כי שוב אינו רשע ונאין מקאן ראיה לכל רשע, ולא קשה על ההגהות מימוניות.

מעשה לפרשה

ידידות נפלאה שורה בין מרנא הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל לבין המרן דאתרא בוליאנא. הגאון רבי ליב שפירא זצ"ל.

באחד הימים ידע רבי ישראל שרבי ליב אמור לערף ברית לבנו, על כן הוא התפלא שלא הודיעהו על כך, והתלבט האם ללכת להשתתף בברית גם ללא הזמנה. מלבד ענין הנימוס בדבר, הוא שקל שיש כאן גם שאלה הלכתית, כי אם לא מענינים שיבוא, יתכן שאסור לו לבוא, כי אם יבוא וישב על פסא שם, הרי הוא 'שואל שלא מדעת' הנחשב כפזול.

למעשה, הוא נזכר בהלכה שביתו של הרב מטאל הוא לכל הפאים שם. לכן החליט ללכת להשתתף בברית. והוא למד זכות על שהרב לא הזמין. כאמור בפירוש 'הפדק' תשפט שמת' ולמדנו חז"ל שיש לדון כל אחד לבד זכות, על אחת כמה וכמה תלמיד חכם גדול.

מה רבה היתה שמתחת של רבי ישראל, כאשר בהגיעו התברר לו שעכבו את הברית עד עכשו כי המתין לבואו. מה התברר? שאכן, ודאי הרב מנה שליח ובקש ממנו להודיע לרבי ישראל על הברית. אף הלה משום מה, רצה לסכסך בין שני הגדולים ולא מסר את ההזמנה. ורבי ישראל, בזכות שלמד ודן לבד זכות, הבין שראוי לו לבוא, כפי שצפוי לו.

למודי ה' הם לומדים

בהגיע יום השנה למ"ה קדושי מירון ז"ל

(שולחן השנה בעשרה, כשבת פטירות - תשפ"א)

יתקיים בעזה"ש

סדר לימוד לילדים בקהלות הקודש

בליל ל"ג בעומר, לפני תפלת מעריב, ולאחר מכן ההדלקה

גבאי הקהלות המעוניינים לקיים את סדר הלימוד בבית מדרשם

יפנו ל'במעלות קדושים' - בטלפון: 072-2733-777 שלוחה 3